

राज्यातील कृषि विद्यापीठांतर्गत शिकविण्यात येणाऱ्या अभ्यासक्रमांना व्यवसायिक अभ्यासक्रम म्हणून घोषित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : ईबीसी २०१८/प्र.क्र.१३(भा-८)/शिक्षण
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : २७ जुलै, २०२१.

वाचा :- १) शासन निर्णय, कृषि पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मस्यव्यवसाय विभाग, क्र. मकृप १०१९/प्र.क्र.७६/७-अ, दि. ०५/०३/२०२०
२) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्र. विजाभजसं/६०५ अभ्यासक्रम बैठक/ २०२०/पुणे/८३४, दि. १८/०८/२०२०

प्रस्तावना:-

माहिती व तंत्रज्ञान विभागाने राज्यातील लाभ, आर्थिक सहाय्य आणि सेवा यांचे वितरण करण्यासाठी थेट लाभ हस्तांतरण (महा-डिबीटी) ही एकमेव राज्यस्तरीय प्रणाली सन २०१८-१९ पासून विकसित केली असून, त्यासंदर्भातील कार्यपद्धती संदर्भीय दि. १२/१०/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत केलेली आहे. त्यानुसार सदरहू प्रणालीवर पहिल्या टप्प्यात ६ विभागांच्या ३९ शिष्यवृत्ती/ फ्रि-शिपच्या योजना राज्य डिबीटी आणि सेवा प्रणालीवर कार्यान्वित करण्यात आलेल्या असून, सदर योजनांची अंमलबजावणी राज्यात सुरु करण्यात आली आहे.

२. वाचा क्र. १ येथील शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, दि.०५/०३/२०२० अन्वये वित्त विभागाच्या सहमतीने कृषि विद्यापीठातर्गत येणाऱ्या अभ्यासक्रमांना व्यवसायिक अभ्यासक्रम म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. तसेच वाचा क्र. २ अन्वये दि. १८/०८/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांनी उक्त नमूद अभ्यासक्रमांना शिष्यवृत्ती, फ्रिशिप देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या मान्यतेसाठी पाठविला आहे. त्यानुषंगाने इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या अधिनस्थ विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती/शिक्षण फी, परीक्षा फी, निर्वाह भत्ता प्रतीपुर्तीच्या योजना राज्य डिबीटी आणि सेवा प्रणालीवर कार्यान्वित करण्यासाठी मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, दि.०५/०३/२०२० अन्वये वित्त विभागाच्या सहमतीने कृषि विद्यापीठातर्गत येणाऱ्या अभ्यासक्रमांना व्यवसायिक अभ्यासक्रम म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. त्यानुषंगाने सोबत जोडलेल्या “विवरणपत्र - अ” मधील अभ्यासक्रमांसाठी इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या अधिनस्थ विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती/शिक्षण फी, परीक्षा फी, निर्वाह भत्ता प्रतीपुर्तीच्या योजना महाडिबीटी आणि सेवा प्रणालीवर कार्यान्वित करण्यासाठी व सदर रक्कम अदा करण्यास सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षापासून मान्यता देण्यात येत आहे. तथापि या शासन निर्णयात उल्लेखित अभ्यासक्रमांना पुर्वलक्षीप्रमाणे कोणताही फायदा अनुज्ञेय राहणार नाही. सदर शासन निर्णय फक्त शासकीय कृषि विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या महाविद्यालयातील १० अभ्यासक्रमांना लागू राहील.

२. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. १८३/व्यय-१४, दि.०४/०६/२०२१ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२१०७२७१५२९००८२२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने करून काढण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अजित जगताप)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

सोबत- विवरणपत्र-अ

प्रत,

- १) मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.मंत्री/ मा.राज्यमंत्री (इतर मागास बहुजन कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
- ५) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अमुस/प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्री मंत्रालय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- ८) आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ९) संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १०) सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
- ११) सर्व मुख्य कार्याकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १२) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण, पुणे.
- १३) सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- १४) सर्व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण.
- १५) निवडनस्ती (शिक्षण).

विवरणपत्र अ

शासन निर्णय क्र. ईवीसी 2018/प्र.क्र.13(भाग-8)/शिक्षण, दि. 27 जुलै, 2021 सोबतचे "विवरणपत्र - अ"

Sr.no.	Course Name	Duration (year)	Duration (Month)	Professional Yes/No	Course group	Is Scholarship Eligible Yes/No	Is Freeship Eligible	Course Name as per MCEAR Eligible	Duration (year)	Duration (Month)	Professional Yes/No	Course group	Is Scholarship Eligible Yes/No	Is Freeship Eligible
1	bachelor of Business Administration (Agriculture) B.B.A.(Agri)/ bachelor of Science(Honours)(Agri Business Management)-B.Sc (Hons) ABM	4	48	No	A	Yes	Yes	bachelor of Business Administration (Agriculture) B.B.A.(Agri)/ bachelor of Science(Honours)(Agri Business Management)-B.Sc (Hons) ABM	4	48	Yes	A	Yes	Yes
2	Master of Science (Agriculture) M.Sc (Agriculture)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Science (Agriculture) M.Sc (Agriculture)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
3	Master of Science (Horticuture) M.Sc.(Horticuture)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Science (Horticuture) M.Sc.(Horticuture)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
4	Master of Science (Forestry) M.Sc.(Forestry)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Science (Forestry) M.Sc.(Forestry)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
5	Master of Fisheries Science- M.F.SC (Fisheries Scienc)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Fisheries Science- M.F.SC (Fisheries Scienc)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
6	Master of Science (Agriculture Biotechnology)- M.Sc. (Agriculture Bio-Technology)	2	24	No	C	Yes	Yes	Master of Science (Agriculture Biotechnology)- M.Sc. (Agriculture Bio-Technology)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
7	Master of Technology (Agriculture Engineering)- M.Tech. (Agriculture Engineering)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Technology (Agriculture Engineering)- M.Tech. (Agriculture Engineering)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
8	M.Sc.(Hons.) Master of Science (Home Science)	2	24	No	B	Yes	Yes	M.Sc.(Hons.) Master of Science (Home Science)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
9	Master of Science (Post Harvest Management) M.Sc.(Post Harvest Management)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master of Science (Post Harvest Management) M.Sc.(Post Harvest Management)	2	24	Yes	B	Yes	Yes
10	Master Business Administration (Agriculture)- M.B.A.(Agri)	2	24	No	B	Yes	Yes	Master Business Administration (Agriculture)- M.B.A.(Agri)	2	24	Yes	B	Yes	Yes

(अजित जगताप)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन